در روزهای پس از بروز یک حادثه، کودکان به حمایت و مراقبت بیشتری نیاز دارند. ممکن است خیلی بترسند و فشار زیادی به آنها وارد شده باشد.

ستاره بی‌اسکار

عاشقان سری فیلم‌های «جنگ ستارگان» او را با نام‌هان سولو می‌شناسند و سینه‌چاکان سری فیلم‌های هیجان‌انگیز «ایندیانا جونز» با نقش دکتر ایندیانا جونز به یادش می‌آورند. با این که چهره‌اش خوراک بازی در نقش کارمندهای درستکار، پدرهای فداکار و خانواده دوست، شوهرهای وفادار یا نهایتا رئیس‌های پشت‌میزنشین بود، اما نیمه بیشتر فیلم‌های کارنامه هنری‌اش را آثار اکشن و بزن‌بزن تشکیل داده‌اند! صحبت از هریسون فورد، بازیگر شهیر سینمای جهان است که ۷۷ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۳ جولای ۱۹۴۲ میلادی، در شیکاگو به دنیا آمد. «اینک آخرالزمان»، «بلید رانر»، «شاهد»، «بازی میهن‌پرستانه»، «فراری» و... از فیلم‌های مهمی هستند که فورد در آنها به ایفای نقش پرداخته است. هریسون فورد از جمله ستاره‌های سینماست که تاکنون موفق به دریافت جایزه اسکار نشده است.

تذکره

استاد صحنه نمایش

هفت سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۲ تیر ۱۳۹۱ خورشیدی، حمید سمندریان، کارگردان شهیر تئاتر ایران بر اثر عوارض ناشی از ابتلا به بیماری سرطان کبد در ۸۱ سالگی درگذشت. در کارنامه سمندریان سوای به صحنه بردن صدها نمایش، کارگردانی یک فیلم سینمایی نیز دیده می‌شود. «همه وسوسه‌های زمین» محصول ۱۳۶۸ خورشیدی نخستین و آخرین ذوق‌آزمایی این کارگردان استخوان خُردکردن عرصه هنر نمایش در وادی سینما محسوب می‌شود. نمایش‌های به‌یادماندنی چون «ملاقات با بانوی سالخورده»، «دایره گچی قفقازی»، «مرغ دریایی»، «کرگدن»، «بازی استریندبرگ»، «ازدواج آقای می‌سی‌سی‌پی»، «باغ‌وحش شیشه‌ای»، «اشباح»، «مرده‌های بی‌کفن و دفن»، «دوزخ» و... بخشی از کارنامه پر و پیمان این استاد بی‌بدیل هنر نمایش در عرصه کارگردانی تئاتر را تشکیل می‌دهند. حمید سمندریان با وجود کارگردانی انبوهی نمایش‌های ماندگار از نمایشنامه‌نویسان بزرگ دنیا، تا آخر عمر در حسرت به روی صحنه بردن نمایشنامه «زندگی گالیله» اثر برتولت برشت ماند و تا وقتی زنده بود نتوانست این آرزوی خود را جامه عمل بپوشاند. در پی مرگ سمندریان، بهرام بیضایی یادداشتی در رثایش نوشت که با این جمله تمام شده بود: «نمایش داغ‌دارِ اوست»!

فوکوس

فریدا کالو در کنار همسرش دیه‌گو ریورا-۱۹۳۲

۶۵ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۳ جولای ۱۹۵۴ میلادی، فریدا کالو، نقاش شهیر مکزیکی و از پیشگامان هنر معاصر در ۴۷ سالگی درگذشت. فریدا بیش از هر چیز به خاطر خودنگاره‌هایش مشهور است. او در سال ۱۹۲۹ میلادی با دیه‌گو ریورا، نقاش و دیوارنگار سوسیالیست و نامی مکزیکی ازدواج کرد. فریدا درخصوص نحوه ازدواج‌شان در توضیحی کوتاه می‌نویسد: «من سوسیالیست شدم و دیه‌گو عاشق»! اما آخرین دستخط به جای مانده از فریدا کالو مربوط به چند روز پیش از مرگش است، آن‌جا که بیماری‌اش پیشرفت کرده و امیدی به بهبودی نیست. او در دفترچه یادداشت‌های روزانه‌اش چنین می‌نویسد: «امیدوارم عزیمت لذت‌بخش باشد و امیدوارم هرگز بازنگردم.»

فرجام

معمار عصر وحشت

۲۲۶ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۳ جولای ۱۷۹۳ میلادی، ژان پل مارا، از چهره‌های سرشناس انقلاب کبیر فرانسه در پی سوءقصد یک دختر به نام شارلوت کوردی کشته شد. مارا در تاریخ به‌عنوان پزشک، سیاستمدار و نویسنده معرفی شده است، اما عمده شهرت او نه به خاطر خدماتش به علم پزشکی یا خلق آثار ادبی یا حتی پلیتیک‌های سیاسی‌اش، بلکه به‌دلیل همراهی با ماکسیمیلیان روبسپیر و ژرژ دانتون در گرماگرم انقلاب کبیر فرانسه است. این سه که به نوعی هدایت انقلاب را برعهده داشتند زنجیره‌ای از محاکمات و اعدام‌ها را رقم زدند که در تاریخ از آن با عنوان عصر وحشت یاد شده است. شارلوت کوردی نیز از قضا جزو طرفداران انقلاب بود، اما او به دسته «ژیروندن»ها تعلق داشت و ژان پل مارا جزو «ژاکوبن»ها به شمار می‌رفت. ژیروندن‌ها دادگاه‌ها و اعدام‌هایی که ژاکوبن‌ها به راه انداخته بودند را افراط می‌دانستند. شاید درست به همین دلیل شارلوت کوردی که ۴ روز بعد از قتل مارا با گیوتین اعدام شد در صحن دادگاه خود گفت: «برای نجات هزاران نفر، یک نفر را کشتم!»

دژاوو

قربانیان بیوتروریسم، از میرزای شیرازی تا مریم میرزاخانی؟

موضوع تروریسم بیولوژیکی مدتی است که مورد توجه قرار گرفته و حتی شخصیت‌های مشهوری چون یاسر عرفات و هوگو چاوز نیز به نوعی قربانی این شکل از ترور قلمداد می‌شوند. بحث بیوتروریسم این روزها در ایران نیز حسابی داغ است و اشخاصی مثل بیژن نوباوه، نادر طالب‌زاده و درگذشتگانی چون فرج‌الله سلحشور و حتی مریم میرزاخانی براساس برخی فرضیات از جمله قربانیان احتمالی این عمل ناجوانمردانه خوانده شده‌اند. نکته‌ای که درگذشتگان نامبرده مشترک به نظر می‌رسد ابتلای ناگهانی آن‌ها به یک بیماری سخت بدون هیچ پیش‌زمینه یا سابقه پزشکی است و شاید درست همین موضوع هدف قرار گرفتن آن‌ها از سوی بیوتروریست‌ها را محتمل می‌سازد. این در حالی است که حتی شخصی مثل سیدحسین نقوی حسینی نماینده اصولگرای مجلس دهم ۳ سال پیش در نشستی با حضور سردار جلالی رئیس پدافند غیرعامل کشور با وجود جدی خواندن بیوتروریسم، ترور بیولوژیکی افرادی چون طالب‌زاده و نوباوه را فرضیه‌ای اثبات‌نشده قلمداد کرد.

نخستین قربانی بیوتروریسم در جمهوری اسلامی

یادواره سی و چهارمین سالروز شهادت آیت‌الله محمدمهدی ربانی املشی که چند روز پیش در مجموعه فرهنگی سرچشمه برگزار شد، بهانه‌ای شد تا در این مراسم بار دیگر به موضوع بیوتروریسم در ایران پرداخته شود چه آن که شخص آیت‌الله

مرحوم آخوند خراسانی

املشی نیز از نخستین قربانیان این شیوه ترور بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران قلمداد می‌شود. درگذشت عضو شورای نگهبان و مجلس خبرگان رهبری در ۱۷ تیر ۱۳۶۴ خورشیدی که با ابتلای ناگهانی به یک بیماری مشکوک و بدون سابقه قبلی اتفاق افتاد همان زمان نیز برای بدبین‌ها همه مشخصات یک ترور بیولوژیکی را دارا بود، اما باید ۱۳ سال می‌گذشت تا دری نجف‌آبادی، وزیر وقت اطلاعات در

مرحوم ربانی املشی

رسانه‌ها مدعی شود باند مهدی هاشمی (اعدام به تاریخ ۶ مهر ۱۳۶۶) در خوراندن پودر سمی به آیت‌الله املشی و در نتیجه ابتلا او به بیماری لاعلاج دخیل بوده‌اند. اما نکته جالب در این مراسم هنگامی بود که موسی حقانی رئیس پژوهشکده تاریخ معاصر، سابقه ترور بیولوژیکی در ایران را طولانی‌تر از این حرف‌ها ارزیابی کرده و در ادعایی جالب شخصیت‌هایی چون میرزای شیرازی و آخوند خراسانی را نیز از جمله قربانیان ترور بیولوژیکی خواند.

درگذشت ناگهانی دو شخصیت بزرگ عالم تشیع

اما آیا به واقع درگذشت این دو روحانی برجسته در بیش از یکصد سال پیش می‌تواند کار بیوتروریست‌ها باشد؟ مرحوم آخوند خراسانی در بحبوحه انقلاب مشروطه قصد آمدن به ایران را می‌کند اما در شب ماقبل سفر به شکلی ناگهانی در شهر نجف از دنیا می‌رود. ماجرای میرزای شیرازی که نامش با فتوای تحریم تنباکو گره خورده حتی از این هم عجیب‌تر است. او بعد از ابتلا به بیماری ساده برونشیت و معاینه توسط یک پزشکی خارجی که تازه به شهر سامرا آمده بود در فاصله چند روز همه بدنش کبود شده و نهایتاً چشم از جهان فرو می‌بندد. عجیب آن که می‌گویند بعد از درگذشت میرزای شیرازی دیگر کسی آن پزشک خارجی را در شهر سامرا رویت نمی‌کند. در دنیای امروز با وجود آزمایش‌های دقیق که کشف علت مرگ حتی در هزاران سال پیش را میسر کرده، دست یافتن به دلیل واقعی درگذشت این دو روحانی برجسته نباید کار سختی باشد. البته با توجه به اهمیت حفظ احترام میت در دین اسلام تحقق این هدف تا حد زیادی بعید جلوه می‌کند، اما شاید در آینده‌ای نه چندان دور علم به چنان پیشرفتی برسد که بدون نبش قبر نیز بتوان به اسرار این مرگ‌های عجیب و ناگهانی دست یافت.

معما

جهنم تانک‌ها

نزدیک به نیم‌قرن پیش مواجهه ۳ هزار تانک مصری و اسراییلی در اکتبر ۱۹۷۳ میلادی و در جریان جنگ رمضان، شبه‌جزیره سینا را به جهنمی سوزان مبدل ساخت. رژه باشکوه و غرش سهمگین تانک‌ها در صحرای سینا نوید یک پیروزی غرورانگیز را می‌داد، اما نهایتا کار گره خورد و با محاصره لشکرهای زرهی مصری و سوری، فتح و ظفری که تا حدود زیادی در دسترس به نظر می‌رسید، تبدیل به سراب شد. این میان اما مانور زره‌پوش‌ها در شبه‌جزیره سینا، یاد و خاطره بزرگترین نبردهای تانک‌ها در طول تاریخ را بعد از ۳۰ سال زنده کرد. پیکاری که تابستان سال ۱۹۴۳ در حوالی مسکو حادث شد و نام «نبرد کورسک» را به خود گرفت.

صلح موقت هیتلر و استالین

وقتی ۲۲ ماه بعد از امضای پیمان مولوتوف-ریبن‌تروپ یا همان پیمان عدم تجاوز بین اتحاد جماهیر شوروی و آلمان نازی، تانک‌های آلمانی از مرز رد شده و وارد قلمرو روس‌ها شدند، کمتر کسی از این پیمان‌شکنی هیتلر متعجب شد. ویاچسلاو مولوتوف و یوآخیم فون ریبن‌تروپ وزرای امور خارجه شوروی و آلمان در آگوست ۱۹۳۹ میلادی با امضای این توافق اروپای غربی را رسما آچمز کردند. آدولف هیتلر با این پیمان خیالش از جبهه شرق راحت شد و توانست همه توان خود را روی بخش‌های مرکزی و غربی اروپا متمرکز کند. این میان استالین هم که جایزه خود را با تصرف نیمی از لهستان گرفته بود، می‌توانست تا مدتی فارغ از کابوس ماشین جنگی مهیب آلمان به تحکیم خطوط دفاعی و تولید انبوه سلاح‌های سبک و سنگین مشغول شود، اما هم هیتلر و هم استالین خوب می‌دانستند که مولوتوف-ریبن‌تروپ یک پیمان ابدی نیست و به محض فارغ‌شدن ارتش آلمان در جبهه اروپای غربی، روس‌ها و ژرمن‌ها ملاقاتی طولانی و خونبار را با یکدیگر خواهند داشت.

نخستین عقب‌نشینی آلمان

تقریبا ۲ سال بعد از تهاجم گسترده ارتش آلمان به اتحاد جماهیر شوروی که ذیل نام «عملیات باربروسا» انجام گرفت، روس‌ها پس از ۲۴ ماه فرار و عقب‌نشینی، عاقبت در منطقه مسطح کورسک-۵۰۰ کیلومتری مسکو- با آرایش‌دادن خودروهای زرهی خود تصمیم به مواجهه مستقیم با ارتش آلمان گرفتند. ۴ جولای ۱۹۴۳ میلادی ۳ هزار تانک اتحاد جماهیر شوروی در برابر ۳۶۰۰ تانک آلمانی قرار گرفته و به این ترتیب مهیب‌ترین نبردی که تاریخ با حضور تانک‌ها به خود دیده است، در پهنه‌ای به وسعت ۲۵۰ کیلومتر مربع آغاز شد. در این نبرد ۶۶۰۰ تانک، ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نیروی پیاده و ۴ هزار و ۵۰۰ هواپیما به جان هم افتادند و در پایان دهمین روز جنگ یعنی ۱۳ جولای ۱۹۴۳ میلادی (۷۶ سال پیش در چنین روزی) جمع تلفات دو طرف برابر بود با ۳ هزار تانک، ۲۵۰ هزار نیروی پیاده و نزدیک به یک‌هزار هواپیما! نبرد کورسک ۵۰ روز به طول انجامید و در پایان آن آدولف هیتلر برای نخستین‌بار به نیروهای آلمانی دستور عقب‌نشینی داد.

جدول شماره ۱۷۳۹

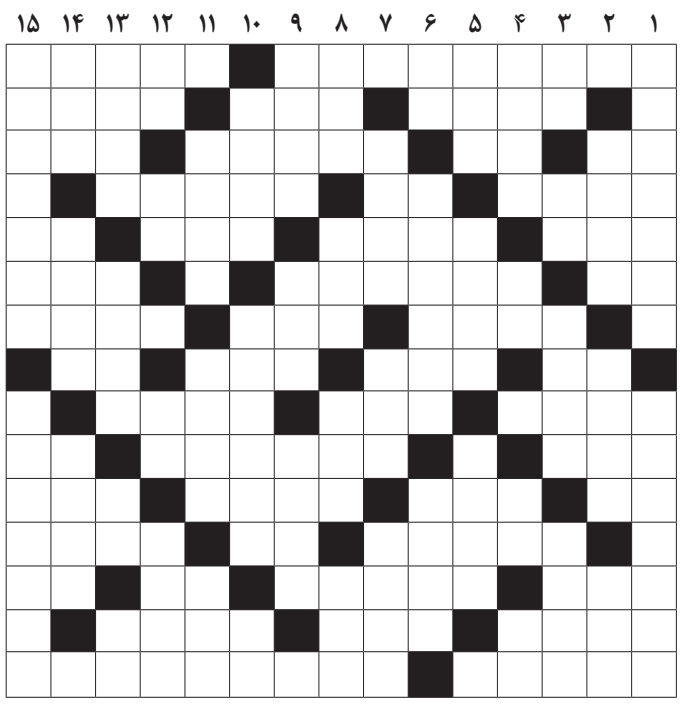

افقی

۱- گیاهی علفی و پایا با ریشه معطر و دارویی- گودال زیرزمینی
۲- نباید گلوگیر بشود- بخش سایش‌پذیر ترمز- مکان و آشیان
۳- مغرور- رودی در چین- بین‌المللی- آلت شالی کوبی
۴- سیماب- از به پاکردنی‌ها- همزن
۵- پارچه یمانی- شهر زعفران- تابه نان‌پزی- ویتامین جدولی
۶- دریا- میوه و سبزی‌های تازه- سگ بیمار
۷- شکافنده علوم- جایزه قهرمانی- آسیب
۸- قدم یک‌پا- زادگاه نیما- مکر و حیله- جدید
۹- سجده‌کننده- اندازه گرمی و سردی هوا- زنخ
۱۰- استخوان ران- خشمگین- شامل همه
۱۱- کجاست؟- انصاف- ارتعاش- از شهرهای سیستان
۱۲- نرده- سوی و طرف- ظرف آب
۱۳- خاخام- از ابزار نقاشی- بغل- حرف فقدان
۱۴- گلی سفید، کوچک و خوشبو- کشور اکرا- لامپ شکسته
۱۵- هراس- بیماری مسری کودکان

عمودی

۱- چاشنی کاهو- رهبر ملی اندونزی
۲- اهرم- کرمینه- تند و تیز
۳- مخفف بلکه- دوستی- بارنامه- ترعه و کانال
۴- پارکینسون- حرف فاصله- مادر لر- زهر
۵- رود جیحون- باشه- بوستان
۶- مقابل علیه- شهری در استان سمنان- مغز سر
۷- واحدی در سطح- دلدار پروانه- حنا
۸- رها- پسوند آلودگی- متضاد فرع- عادت
۹- مشهور- قوچ- دانه گیاه کتان
۱۰- ورزشی مفرح- پارچه شطرنجی- همراه ناله
۱۱- آحاد- علم- نوعی قایق
۱۲- دریا- صورت- ساز شاکی- کنایه از مردن و جان‌دادن
۱۳- فیلم علی حاتمی- آشتی- کتف- روحانی زرتشتی
۱۴- ایمن- خالق طاعون- گریزنده
۱۵- فسیل- خالق تابلوی عصر عاشورا
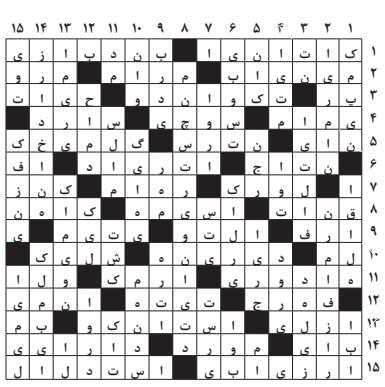
حل جدول شماره ۱۷۳۸